

IL-MALTI
OARI LI TOHROG
L-AKKADEMJA TAL-MALTI

(Għaqda tal-Kittieba tal-Malti)

L-Ewwel u t-Tieni ktieb

1985

il-61 sena

EDITORJAL

IL-MATRIKOLA ORDINARJA
TAL-MALTI

Wara li bis-saħħha u l-ħidma ta' l-Akkademja sa mill-bidunett tat-twaqqif tagħha, il-Malti sar l-Ilsien Uffiċċiali ta' pajjiżna fl-1934, minn dak iż-żmien 'l hawn baqa' jsaħħa postu fis-soċjetà Maltija kemm bħala għodda letterarja u kemm bħala mezz ta' komunikazzjoni fil-ħajja ta' kuljum. Mhux hekk biss, imma l-lum, bil-ħaqeq kollu huwa suġġett obbligatorju mhux biss fl-iskejjel kollha, iżda wkoll bħala rekwiżit għad-dħul mil-Liceo sa l-Universitā. B'hekk, bil-ħidma li semmejnejna l-Ilsien tagħna rnexxielu jitla' fuq l-istess pjattaforma ta' ilsna oħrajn f'pajjiżna.

Certament, l-aktar eżami pubbliku li jersqu għalih l-istudenti tagħna huwa dak tal-Matrikola Ordinarja ta' l-Universitā. Is-sillabu tal-Malti mill-ewwel sar-raba' klassi fl-iskejjel sekondarji u fil-Liceo għandu jkun imfassal b'mod li jwassal lill-istudenti għal dan l-eżami importanti. Iżda ħarsa ħafifa lejn dan is-sillabu turina li hemm qabża kbira wisq bejn l-ewwel tliet snin u r-raba' sena li fiha l-istudenti jersqu għal dan l-eżami. Din il-qabża tant hi kbira li anke l-istess studenti jħossuha, tant li meta jsibu ruħhom fir-raba' klassi jdumu ħafna sakemm Jadattaw ruħhom għat-thejjija li titlob minnhom il-Matrikola. U bir-raġun, għax sat-tielet klassi s-sillabu ma jiħux ħsieb elementi importanti tal-letteratura bħalma huma l-metrika u t-teknika poetika fil-poeziji, u l-karatterizzazzjoni, l-istil u l-ambjentazzjoni tar-rumanzi. Għaldaqstant ma nħossux li huwa sewwa li meta mbagħad jitilgħu fir-raba' klassi jsibu ma' wiċċhom żewġ kotba ta' poezijsi u żewġ rumanzi biex jivvalutaw il-merti letterarji tagħhom, barra milli jridu jitharrġu sewwa fil-Kritika Letterarja ta' poezijsi barra mill-kotba tat-test u li għaliha hemm taqsima apposta fl-eżami, kif ukoll fil-grammatika, fit-traduzzjoni, u fil-komponiment. Biex tagħqad, minn sena 'l hawn, imħabba ragunijiet ta' għażla tas-suġġetti, ħafna studenti flok erba' lezzjonijiet, ikollhom tlieta biss fil-ġimġha. Naqra naqra, jidher li kważi l-klassijiet kollha mit-tielet 'il fuq se' jkollhom tliet lezzjonijiet fil-ġimġha. Ma ninsewx ukoll li l-eżami jsir fil-bidu ta' l-ewwel ġimġha ta' Ĝunju, li jfisser tmien xħur

biss ta' thejjija mill-ħaxar xhur tas-sena skolastika kollha.

Meta tqis dawn il-fatturi kollha li semmejna, inħossu l-bżonn urgenti li d-Dipartiment ta' l-Edukazzjoni u d-Dipartiment tal-Malti ta' l-Universitāt jaħdmu id f'id u jpoġġu rashom flimkien biex mill-aktar fis jirrangaw din is-sitwazzjoni. Skond il-fehma tagħna u tal-maġgoranza assoluta tal-ħalliema tal-Malti li lmentaw magħna dwar dan, l-ideali huwa li dan l-eżami **jerga' jibda jingħata mill-hames klassi kif kien isir qabel** bis-sillabu mifrux fuq ir-raba' u l-hames klassi. B'dan il-mod, l-istudenti jkunu immaturaw ruħhom aktar. F'każ li dan ma jistax isir, allura **jibqa' jingħata mir-raba' klassi bis-sillabu mifrux fuq it-tielet u r-raba'**, nghidu ahna żewġ kotba f'sena u żewġ kotba fis-sena ta' wara. Barra minn dan il-lum spiċċa ż-żmien li tagħti klassi tal-Matrikola lil ġħalliema mingħajr thejjija akademika serja fl-Universitāt. Il-lum l-eżami tal-Matrikola jitlob ġħalliema mharrġa sewwa u bl-esperjenza lingwistika u letterarja, għax inkella jsibuha impossibbli jhejju sewwa u kif jixraq lill-istudenti tagħhom għal dan l-eżami.

Wara li ghedna dan kollu, nappellaw bil-qawwa kollha lill-awtoritajiet konċernati biex jagħtu l-piż mistħoqq lis-suġġerimenti tagħna u jattwawhom mill-aktar fis possibbli, ghall-gid ta' l-istudenti u ta' l-Ilsien Malti. B'hekk it-thejjija għal dan l-eżami ssir ħafnà aħjar, tonqos it-tensijni fuq l-istudenti, u fuq kollox, l-eżaminaturi tal-matrikola fir-rapport tagħhom, ma jibqgħux aktar, ta' kull sena jilmentaw u bir-raġun, bil-livell baxx ta' l-istudenti li jersqu għal dan l-eżami.